

STATSVERKSPROPOSITIONEN OCH FLYGVAPNET

Årets statsverksproposition innebär i vissa avseenden besvikelser för flygvapnet. På driftbudgeten är det främst anslaget till flygmateriel, som icke motsvarar behovet, och på kapitalbudgeten främst anslagen till flygfält samt lokaler för luftbevakning och radar.

Från och med i år kommer alla tre försvarsgrenarna att ha långtidsplaner för materielens förnyelse. Sedan behoven framlagts och sammanräknats, har det visat sig, att finanserna icke medger att alla behoven tillgodoses. Långtidsplanerna har därför beskurits, nämligen för armén med 7 %, för marinen med 23 % och för flygvapnet med 34 %.*

För flygvapnet antages årligen en 7-årsplan för flygmaterielens förnyelse. Den som fastställdes 1952 upptog i genomsnitt c:a 250 milj kr per år. Den plan som nu föreslås upptar i bästa fall c:a 300** milj per år. Enligt flygförvaltningens beräkningar är denna årskvot c:a 150 milj kr för låg. På lång sikt blir planens årskvot 200 milj kr för låg. I planen räknas likväl icke med någon fortsatt förstärkning av dagjakten, utan endast med ersättning av nuvarande flygplanbestånd.

Anslagen är sålunda otillräckliga, trots att planen upptar 84 milj kr extra i engångsanslag för snabbare förnyelse av föråldrade krigsflygplan, enligt samma princip som antogs vid förra årets riksdag, då medel beviljades för snabbare förnyelse av attackflyget. Orsaken härtill är att flygmaterielleveranserna försenats, samtidigt som å-priserna på flygplan och annan flygmateriel stigit våldsamt. Det är den tekniska utvecklingen som medfört ökade prestanda och mera komplicerad utrustning, vilket allt måst köpas dyrt. Utvecklingen tenderar ej heller mot billigare materiel utan snarare tvärtom. I utlandet befinner man sig överallt i samma situation.

Vi står alltså inför det faktum att flygvapnet blivit dyrare än vad man tidigare trott. Detsamma gäller emellertid - och i än högre grad - t ex armén, vars materielanslag ökats förhållandevis flera gånger mera än flygvapnets. När nu arméns välmotiverade materielprogram i huvudsak blivit antaget, synes logiken kräva, att fördyringen längre fram accepteras även beträffande flygvapnet.

Flygvapnet är icke betjänt av föråldrad materiel, kanske än mindre än de andra försvarsgrenarna. Kvalitetskravet måste obönhörligt upprätthållas inom hela vårt försvar. Skulle det visa sig omöjligt att även framdeles finna erforderliga medel för en tidsenlig förnyelse av materielen, torde det bli nödvändigt att hela försvaret synas i sömmarna och måhända organisationsminskningar företagas. För flygvapnet gäller regeln: hellre stryka hela förband än öka flygplanens livslängder. Man vill emellertid hoppas att det skall bli möjligt att finna mindre drastiska utvägar ur det iråkade trängda läget. Varken balansen inom vårt försvar eller utvecklingen i världen i övrigt inbjuder till minskning av det svenska flygvapnet.

En viktig positiv förändring i budgeten är att nya former för flygtidsberäkningen antagits. Den utbildade personalen kommer nu att kunna flyga något mer än tidigare, men fortfarande i regel mindre än sina kolleger i vissa andra länder.

Genom beskärningarna på kapitalbudgeten råkar flygvapnets utveckling i viss mån i otakt. Leveranserna av moderna flygplan kommer inte steg för steg med att fälten göres

* I sistnämnda fall om begärd kompensation för inträffad inflation erhålles, eljest 43 % mer.

** Inklusive nämnd kompensation.

operationsdugliga för dem. Luftbevakningen får sin nya materiel, men dess lokaler och uppställningsplatser får vänta. Man får hoppas att även dessa rubbningar kan rättas till framdeles.

Den militära flygtransportorganisationen, varom man talat allt sedan tillkomsten av 1942 års organisation, får anstå ytterligare. Detta är beklagligt, men ett mindre ont än de nyss påtalade bristerna. De skadliga följderna av dessa kommer i regel icke att framträda omedelbart utan först på något längre sikt. Det är därför som det icke får vara omöjligt att komma till rätta med problemet.

STATSVERKSPROPOSITIONEN 1953

Driftbudgeten.

I Ufl nr 9-11/1952 redogjordes för flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1953/54 och i nr 12 för hela försvarets behov under samma tid. Här följer en re-

dogörelse för huvudinnehållet i 1953 års statsverksproposition.

De i statsverkspropositionen föreslagna sammanlagda utgifterna för försvaret 1953/54 jämförda med innevarande budgetårs och myndigheternas anslagsäskanden¹⁾ framgår av nedanstående tabell:

Försvarsgren	1952/53		Äskanden	1953/54	
	Anslag mkr	Procent		Anslag mkr	Procent
Armén	601	40	1025	867	44
Marinen	280	19	458	398	20
Flygvapnet	512	34	680	590	30
Gemensamt	110	7	181	115	6
Summa	1505	100	2345	1970	100

Av sammanställningen framgår, att mot den av myndigheterna föreslagna ökningen med 840 milj kr svarar en av departementschefen föreslagen ökning med 465 milj kr. Av den föreslagna ökningen är 350 milj kr av automatisk natur och beror bl a på prisstegringar, ökat antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, fortsatt utbyggnad av flygvapnets personalorganisation m m. Återstoden av ökningen, 115 milj kr, som alltså är den verkliga anslagshöjningen, hänför sig helt till ökad materielanskaffning.

Flygvapnet.

Kostnaderna för flygvapnets anskaffningsplan för budgetåren 1952/59 beräknades enl 1952 års statsverksproposition

till 1770 milj kr, motsvarande årskvoter på i medeltal ca 250 milj kr.

I medelsäskandena för 1953/54 föreslog flygförvaltningen, att kostnadsramen för perioden 1953/60 skulle ökas till sammanlagt 2252 milj kr. Ökningen avsåg bl a:

1. förstärkning av återstående 4 dagjaktflottiljer 251 milj kr
2. modernisering av luftbevakningen 23 " "
3. anskaffning av nya transportflygplan 18 " "
4. anskaffning av reaflygplan med dubbelkommando 5 " "
5. automatiska prisstegringar under budgetåret 1951/52 290 " "

När principerna för flygvapnets materielanskaffning fastställdes 1948 var utgångspunkten, att alla krigsflygplan skulle omsättas inom loppet av sju år. På grund av att flygplanen numera blivit

1) Skiljer sig något från i Ufl nr 12 angivna beroende på senare insända tilläggsäskanden.

avsevärt dyrare än vad som då kunde förutses, räcker materielanslag av hittillsvarande storlek icke till för 7-årsförnyelse. För att tillgodose kravet på modernitet framlade därför flygförvaltningen i början av november en ny anskaffningsplan, enl vilken alla krigsflygplan skulle omsättas på sju år. Detta skulle kräva att kostnadsramen för budgetåren 1953/60 ökades till 3200 milj kr, motsvarande årskvoter på i medeltal ca 460 milj kr.

I statsverkspropositionen föreslår departementschefen, att den fortsatta jaktförstärkningen uppskjutes tills vidare med hänsyn till att materieförnyelsen redan inom nuvarande organisation släpar efter. Departementschefen framhåller vidare, att om det sedermera skulle bli möjligt att öka flygvapnets medeltilldelning, bör denna i första hand användas för att förnya materielen. Den ökning av kostnadsramen, som flygförvaltningen föreslagit för att kunna omsätta krigsflygplanen på sju år, kan departementschefen av ekonomiska skäl för närvarande ej tillstyrka i annan mån än att kostnadsramen för 1953/60 uppräknas med sammanlagt 84 miljoner kr för anskaffning av ett antal krigsflygplan. Moderniseringen av luftbevakningen och anskaffning av dk-utrustade reaflygplan tillstyrkes. Anskaffningen av nya transportflygplan torde enl departementschefen få anstå ett par år. Till frågan om de av flygförvaltningen åskade 290 milj kr för prisstegringar avser departementschefen återkomma.

Med dessa utgångspunkter beräknar departementschefen flygvapnets kostnadsram för materielanskaffning under budgetåren 1953/60 till ca 1800 milj kr, motsvarande årskvoter på i medeltal ca 255 milj kr. I jämförelse med den av flygförvaltningen föreslagna kostnadsramen på 3200 milj kr innebär således den nu föreslagna en minskning med 1400 milj kr (44 %). Årskvoterna blir i medeltal omkr 200 milj kr mindre än de föreslagna. Under förutsättning att det av FF åskade prisstegringstillägget om 290 milj kr erhålles, skulle minskningen i förhållande till den av flygförvaltningen föreslagna

kostnadsramen reduceras till omkr 1100 milj kr (34 %). Årskvoten under 7-årsperioden skulle härvid uppgå till i medeltal 300 milj kr mot åskade 460.

Kostnadsramen för 7-årsperioden 1953/60 innefattar medel för vissa engångsanskaffningar. Sedan dessa bortfallit, skulle den i prop. föreslagna årskvoten för materieförnyelse på längre sikt uppgå till 250 milj kr (under förutsättning att nyssnämnda prisstegringstillägg erhålles). Den på längre sikt erforderliga årskvoten för förnyelse av samtliga krigsflygplan under loppet av 7 år uppgår emellertid till 460 milj kr. Om denna årliga medelsbrist på 210 milj icke täckes, kommer konsekvenserna för flygvapnets materieförnyelse att bli allvarliga.

För budgetåret 1953/54 föreslås beställningsbemyndigande av 475 milj kr (mot begärt 798 milj kr) och ett betalningsanslag på 350 milj kr (mot begärt 425 milj kr).

Anslaget för drift- och underhåll av flygmateriel föreslås ökas från 75 milj kr till 100 milj kr. Huvuddelen av denna anslagshöjning avses för en ökning av flygtiden från 170.000 timmar 1952/53 till 182.000 timmar 1953/54 (jmf UFL 9-11/52). Departementschefens förslag innebär, att den av CFV föreslagna ökningen av flygtiden för FFSU-personal tillstyrkes.

De av chefen för flygvapnet föreslagna personalförändringarna, exempelvis utbyggnad av luftbevakningens personalorganisation m m, upptages till behandling först i "avlöningspropositionen", vilken brukar framläggas i mars.

Armén.

För armén innebär årets statsverksproposition, att denna försvarsgren omsider får sin materielfråga löst. Flygvapnet har sedan 1948 haft sin sjuårsplan och för marinens fartygsbyggnader fastställde 1952 års riksdag en sjuårsplan. Arméns materielanskaffning har emellertid hittills skett genom engångsanslag och utan planläggning på lång sikt. Till årets riksdag föreslog arméförvaltningen en 10-årsplan för materielanskaff-

ning, som sammanlagt uppgick till ca 3000 milj kr. Därtill skulle komma kostnaderna för övningsammunition.

I statsverkspropositionen föreslås, att kostnadsramen för arméns materielanskaffning under perioden 1953/1963 bestämmas till ca 3100 milj kr, varav ca 2700 för tygmateriel och 400 för övningsammunition. Beskränningen är 9 %.

För budgetåret 1953/54 föreslås beställningsbemyndigande av 800 milj kr och betalningsanslag på 315 milj kr.

Marinen.

Som nyss nämnts fastställde 1952 års riksdag en sjuårsplan för fartygsbyggnader om sammanlagt ca 440 milj kr.

Marinförvaltningen föreslog i sina medelsäskanden att en långsiktig plan även för anskaffning av vapenmateriel m m skulle fastställas. Planen föreslogs skola genomföras på sex år och uppgick till 817 milj kr.

I statsverkspropositionen föreslås, att kostnadsramen för dessa materielanskaffningar under de närmaste sex budgetåren fastställles till 660 milj kr. Beskränningen uppgår till 19 %.

För budgetåret 1953/54 föreslås beställningsbemyndiganden av 187 milj kr och betalningsanslag på 85 milj kr.

Kapitalbudgeten.

För fullföljande av flygfältsarbeten inom den modifierade 3-årsplanens ram, avseende modernisering av flottiljflygfälten och vissa övnings- och krigsflygfält, har flygvapnet för budgetåret 1953/54 begärt 33 milj kr. I propositionen har upptagits 18 milj kr.

Fortifikationsförvaltningen har under befästningars delfond äskat 29,45 milj kr för fortsatta arbeten med berg-hangarer vid fem flottiljer. Propositionen upptar endast 13,7 milj kr. Av 9,0 milj kr äskade för lokaler för luft-

bevakningen har upptagits 3,5 milj kr och dessutom 2,8 milj kr på tilläggsstat. Till uppställningsplatser för radarstationer för marinen och flygvapnet har begärts 19,8 milj kr. I propositionen har upptagits 3,5 milj kr samt på tilläggsstat för 1952/53 3,2 milj kr. Medelsbehovet för anordnande av vissa drivmedelsanläggningar vid flygvapnet har beräknats till 7,3 milj kr. Propositionen upptager 1,4 milj kr härför.

För byggnadsobjekt utom befästningar har fortifikationsförvaltningen i sina äskanden begärt 10,8 milj kr för att fullfölja påbörjade (beslutade) kasernbyggnader samt till nya byggnadsobjekt av hög angelägenhetsgrad. Departementschefen har föreslagit 4,0 milj kr för budgetåret 1953/54.
